

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ԾՐԵՐԸ

ՀԱՅԷ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱՀԻՐԷ
Administration du journal armenien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ		
Եղիպտոս Արտաստան		
Որչ ԴՐԷ	100	ՇԻԽԵ
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ դրիկ վարչութեան հասցէին
Չեղարկելը կա չեն դարձաւիր
Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններու
Խմբագրատունը կը գտնուի Մանուշ փառա խալիձ, բրաւայի
գփին վրայ:

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
Օ Ր Ա Յ Ո Յ Յ Ը

12. 9 Յունիս

Ե. օր Հոգեգալտու, Պաշք:

Փորձութեան առիւծն արադ
բալէ, եթէ ոչ՝ ետեւէդ կը հասնի:

11. 10 Յունիս

Զ. օր Հոգեգալտու, Պաշք:

Եթէ գիտնայ կ'աղես՝ հարցը
նեղէ մի՛ վախճար:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

(ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Պ. ՉԵՐԱԶԻ ՀԵՏ)

(Մեր մասնաւոր թղթակցին)

Բարիդ, 16 Յունիս, 1905

«Լուսաքեր», ինչպէս ուրիշ թերթեր, վերջերս շատ զբաղեցան յեղ. համաժողովի մը խնդրով: Համաժողովի դադարաւոր այս անգամ ես — ինչպէս միութենական կ'աւանդու միջոցին — Վ. Չերազ հրապարակ նեւտելու նախաձեռնութիւնը ունենալուն, հարկ համարեցի այս մասին «Լուսաքեր»-ի խմբագրէն մէկ քանի տեղեկութիւններ ուղղել «Լուսաքեր»-ի ընթերցողներուն համար: Հոս կ'ամփոփեմ Պ. Չերազի խօսակցութեան զլիարար մասերը, որքան որ կրնամ յիշել:

— Իմ առաջարկութիւնս, ըսաւ Պ. Չերազ, «Լուսաքեր»-ի յատկապէս թիւին մէջ աւելի յատակ ձեւով մը պիտի ներկայացնեմ. վասն զի կենդանայ թէ «Լուսաքեր» եւ ուրիշ թերթեր, որոնք ինծի ձայնակից գտնուեցան, իմ միտքս լաւ չեն ըմբռնած: Իմ ըսածս ոչ «Մասհա»-ի առաջարկած «Հայկական Միութեան» վերապահութեան հարցին արծարծումն է, ոչ ալ «Լուսաքեր»-ի կարծածին պէս Եւրոպայի հայոց զաղմուկին կազմակերպութիւններուն կեդրոնական վարչութիւն մը տալ է: Անշուշտ շատ լաւ պիտի ըլլար որ Եւրոպայի բոլոր հայ զաղմուկները մէկ մէկ ներկայացուցիչներ ուղարկէին որոշ վայր մը, որպէս զի խորհրդակցին ու իրենց մէջ կապ մը հաստատեն, բայց այս հարցը, որի

հարց է, եթէ նոյն իսկ այդպիսի խորհրդակցութեան մը գոտարուութիւններն ալ մէկ կողմ թողնենք: (*) Ես փափաք յայտնեմ էի որ յեղափ. գործունէութեանը զբաղող ընկերութիւնները մէկ մէկ պատգամաւոր նշանակեն, ու հոս Բարիդի մէջ, ներկայութեամբ մէկ քանի ձեռքահաս ուրիշ անձնաւորութեանց ալ, խորհրդակցութեան ենթարկուի սա հարցը թէ քաղաքական արդի պայմաններու մէջ օգտակար չ'է միութեան հայ ազգին համար որ «յեղափոխական գործունէութիւնն աւանդական մը համար յետաձգենք»:

— Ուրեմն յեղափ. գործունէութեան հակառակ էք:

— Մարդ ամէն բանէ առաջ իր ազգին օգտին տեսակէտով գործ մը գտնել ստիպուած ըլլալուն, նկատի առնելով մանաւանդ վանի հայոց մասին Տ. Բ. Ռէյնոլտսի տուած տեղեկութիւնները, պէտք կ'ըլլայ լրջօրէն քննել թէ յեղ. գործունէութիւնը մինչեւ այժմ հայ ազգին օգտակար եղած է, ինչ չափով օգտակար կ'ամփոփար եղած է, ու հոս քիչ է կ'ամ ոչ որ յեղափոխ. գործունէութիւնը յետաձգուի Գիտելու է մանաւանդ որ հայոց վիճակը այժմ նոյնը չէ, ինչ որ էր մեծ ջարդերու միջոցին. այն ատեն թուրք կառավարութիւնն էր հայոց բնաջնջումին հետամուտ եղողը. իսկ այժմ, թուրք կառավարութիւնը միշտ մեղի գէժ ունենալովն իր հանդերձ, ուստի կառավարութիւնն ալ մեղի թշնամի եղաւ. Կովկասի ջարդերը հայութեան ամենամեծ վնասանք մը կը սպառնան, մանաւանդ որ երբ ճարտարական հաշտութենէ մը ետք, Չարը իր զօրքերը կովկաս բերէ, Յայտնի է որ մեր ազգը այժմ նոր տագնապ մը անցընելու վրայ է:

(*) Մեր զաղմուկին կազմակերպութիւններուն կեդր. վարչութիւն մը տալու, կ'ամ Հայկ. Միութեանը վերակազմելու զաղմուկը հիմնած էինք զլուսարարութեամբ Պ. Չոպանեանի յոգումներուն վրայ: Պ. Չերազն թեւադրուած էինք Հայկական Համաժողովի հարցի մասին, այն տարբերութեամբ որ «ոչ-յեղափոխականներ» ալ մասնակցին անոր: (Գ. Խ.)

ու ահա բոլոր այս խնդիրները բնականօրէն անոնց մասին որոշ եղբարեացութիւններու դադար համար համաժողովի մը գոտարուութեան անհրաժեշտութիւն մըն է: Յեղափոխ. պատգամաւորներ այդ համաժողովին մասնակցելով, պիտի միջոց ունենան իրենց տեսակէտը մեղի պարզելու. չեմ կարծեր որ այդպիսի համաժողովի մը գոտարուութեան հակառակորդներ յայտնին, նոյն իսկ յեղափոխականներու մէջ. վասնզի, չի նայելով որ ճշդիւ յեղ. թերթերն էին որ իմ առաջարկութեամբս ամենէն քիչ հետաքրքրուեցան, չեմ անհարկ թէ իրենց կուտակեցական գիւրադարձութեան մէջ ինչ վերադարձեր կրնան տեսնուիլ այդպիսի համաժողովի մը մասնակցելով:

Ինչպէս իր յոգումներուն մէջ, նոյնպէս մասնաւոր խօսակցութեան մէջ միշտ Պ. Չերազ նոյն իսկ իր անձնական թշնամիներուն նկատմամբ մեծ վերադասութեամբ ու յուսկութեամբ խօսելու սովորութիւն մը ունի. ինծի կ'երեւայ սակայն թէ Պ. Չերազ աւելի արամբարանական պիտի ըլլար՝ եթէ ըսէր. «Յեղափոխութիւնը լաւ բան է. ամէն ազգ յեղափոխութեամբ իր բազմը շինած է ու իր հարստահարիչներուն լուծը թօթափած է. միայն թէ մենք՝ հայերս, բաժնութիւնը ունենալու ենք ոտքի տակ տանելու մեր ազգայնական եւ ստորութիւնը կ'ամ արժանապատուութեան տեսակէտը, ու վախճալու չենք խոտովանելու թէ «հայ ժողովուրդը մինչեւ հիմակ յեղափոխական չէ եղած»: Չէ՛յթիւնը անշուշտ բացասութիւն մըն է, ու Չէ՛յթիւնը ինչպէս յեղափոխական եղած են. Թուրքիոյ մեծ ջարդերը, ինչպէս այժմու Կովկասի ջարդերը ցոյց կուտան թէ հայ ժողովուրդը հասուն չէ զէնքի ուժով կ'աւ մեղի իրմէ տառնապատիկ աւելի ուժով տարբերուի գէժ. գալով մեր յեղափոխականներուն, շահէ շիտակ ըսելու ենք — որ բան ալ ցատակ ըլլայ — որ մինչեւ հիմակ յեղափ. գործունէութիւն չենք ունեցած երկրին մէջ. արեւմտահայ. նի մէջ յեղ. ճառեր արտասանելու ու երկրին մէջ 3-4 «Ֆետայի» զինելը

երբէք յեղափոխութիւն չըսուիր: Այս պայմաններու մէջ, հարկ է ընդմիշտ յեղափոխութենէ ետ կենդանային յիշող ժողովուրդին վրայ առաւելութիւններ ներկայացնելու է, ինչ որ հայոց պարագան չէ: Այդպէս մտնելով պիտի գրգռուին, բայց պարտիւնութեամբ մասնաւոր հայրենասէր մը պիտի ստիպուի խոտովանել թէ յեղափոխական ոչ մէկ ժողովուրդ հայոց տուած զոհերը տուած է նոյն բան համակերպութեամբ: Յեղափոխական ըլլալէ առաջ ուրեմն յեղափոխութեան համար հասուն ըլլալու ջանանք, ու այս հասունութիւնն ալ ձեռք բերելու համար հարկ չկայ որ անօգուտ ու ծիծաղելի — եթէ ոչ վնասակար, — շարժումներով զբաղինք»:

Տիար «Արժանի»-ի ՀԱՅԻ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ յոգումներն շարունակութիւնը յաջորդ թուով:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ

ՅԵՏԱԿԻՄՈՒՄՆ ՌԻԲԱՋ ՄԸ

Ինչպէս որ հեղափոխութեան հաղորդեցին՝ Յունիս Աթէ հրատարակուած կայսերական Ուրազը ներքին Գործոց նախարարի օգնականին իրաւասութեան կ'ենթարկէ ոճիրներու և հանրային ապահովութեան վերաբերող և Ոստիկանութեան ձեռքին պատկանող բոլոր խնդիրները: Երկրորդ Ուրազով մը՝ Զօրավար Թրէսով կը նշանակուի ներքին Գործոց նախարարի օգնական, միանգամայն մնալով Բեղրադարիկի Ընդհ. կառավարիչ: Բելգիէի ժամանակէն ի վեր ձեռք առնուած անօրինութիւններուն մէջ առնեք կը նկատուին ամենէն յետադիմականները: Այդ Ուրազով բոլոր Ռուսերուն կենցաղը և ազատութիւնը անցած է պաշտօնակալի մը ձեռքը, որ իրապէս տիրապետող մը դարձած է:

Ներքին Գործոց նախարարը Պ. Պուլիկին իր հրաժարականը տուաւ, բայց կայսրը վերադարձօց հրաժարագիրը, անոր վրայ մակագրելով, «Տակաւին պէտք ունիմ ձեզի»:

Զօրավար Թրէսով՝ Բէյլերի թղթակցին հետ խօսակցութեան մը միջոցին ըսած է. «Ես Չարին հրամաններուն գոր-

ճաղարկին եւմ միայն, որն քը կարգ-կանոնն է, կարդ-կանոնը պէտք է յարգուի: Կիս-կատար անօրինակութիւնները բաւական չեն այնպիսի մարդոց դէմ որ իրենց անդրան-կութեան իրաւունքը կը զոհեն խառնութեան, անխնայութեան եւ ազգային ստորնացման շարժումներուն:

Պատերազմին նկատմամբ՝ Չորաւար Թրեքօֆ ըսաւ որ ժողովրդին մեծամասնութիւնը կատարեալ փառաշուքին ունի կառավարութեան վրայ եւ համաշուրջ է որ երկրին պատերազմը եւ շահերը աւելի լաւ ձեռքերու մէջ չլին կրնար գտնուիլ: Նա ծագ-րեց հաշտութեան կամ պատերազմի խնդիրը որոշելու նպատակով Զեմբլի Սօւպօր մը (Բնդհ. Ժողով) գումարելու զազաւարը: «Միայն մէկ հեղինակութիւն մը կայ որ կրնայ որոշել այդ բանը, — որ է Չաշը: Եթէ Չաշը ուզէ Ռուսիա լիակատար զօրութիւն ունի պատերազմը շարունակելու, եւ վերջնական յաջողութեան յաւատով:»

Զեմբլիայականներու առաջադրեալ համաժողովը որ երեքշաբթի օրը Մոսկուա տեղի պիտի ունենար՝ արդիւնեցաւ կառավարութեան: Եւ սակայն անդամները հաւաքուեցան զաշտին կերպով մը, եւ երբ որոշում մը կը բուժարկէին ազգային ժողովի մը անմիջական դաւաճումը պահանջելու մարտով՝ ոստիկանութիւնը ընդհատեց իրենց զորքը եւ զիրենք ցրուեց: Փանի մը հոգիներ ձերբակալուեցան:

Կիրակի օրը պատերազմի դէմ մեծ ցոյց մը եղաւ Բալթիկի պարտէզին մէջ, Չարոքէ Սելօ պալատին մօտ, ուր աւեն օր նուագահանդէս կը լայն: Թրագրին երկ-րորդ մասն սկսելու պահուն՝ ժողովուրդը, 5000 հոգիի մօտ, նուագախմբին խնդրեց մեծաւական մարշ մը նուագել ի յիշատակ Պալմիրի նաւատորմին, եւ վերջին ծովա-մարտին մէջ զոհուող նաւազներուն: Այս խնդրանքին կարեւորութիւն չը արուելուն համար ժողովուրդը սկսաւ պոսալ այնչափ բարձր եւ տեւական կերպով, որ երաժիշտ-ները սոսկալով բնական վրայէն փախան: Այն ատեն հասարակութիւնը պահանջեց որ ճառեր խօսուին, եւ ասոր վրայ Պ. Նո-վիքօֆ, Պարբի նախկին քաղաքագլուխը, որահէն մէջտեղը ոտքի ելլելով ըսաւ, «Ամենքս ոտքի ելլելով ցոյց տանք մեր յար-գանքը զոհերուն համար: Անկցի՝ պատե-րազմը, հերիք է թափուած արիւնը:»

Ուրբ ոստիկաններ երկու կողմէն ներս մտնելով, սկսան ամբողջ հրմշակելով դե-պի Պ. Նովիքօֆը յառաջանալ: Հազիւ թէ սպայ մը եւ ոստիկաններէն մի քանի իրենք բռնու հասած էին՝ երբ ազգականներ բար-ձրացան, Եւրթանց դէպի ոստիկանները:

Անմիջապէս ամբողջ վերցուեցան եւ նստուեցան ոստիկաններուն վրայ, եւ ժողովրդին զուրը անցաւ զնդապետ մը՝ սուրբ բաշած: Ոստիկանները շուտով հեռացան:

Հանդարտութիւնը սկսելէն ետքը քա-նի մը ճառեր ալ խօսուեցան ազգային տաղնապին վրայ: Վերջապէս 200—300 ոստիկաններ ներս մտնելով ժողովրդին վը-րայ խուժեցին սուրբութիւն հասարակութիւնը խնդրեց պաշտպանեց ամբողջութիւնը հանդերձ: Բայց տասը վայրկեանի կոխէ ետքը սրահէն բշուեցան պարտէզը, ուր արձակամարա զինուորներու դաւաճող մը տեսնուեցաւ: Երբ որ ամբողջ երեցաւ, զօրքերը իրենց հրացանները բարձրացու-ցին ուսերնուն վրայ, եւ կրակ ընելու առա-ջին հրամանը արուեցաւ: Ասիկա իրար-

անցում մը պատահեց: Սակայն լայն-դէպի զոհերը, բայց անոնք փակուած էին, եւ վերջապէս՝ սրահէն պատահանները եւ զոհերը կատարեալով զուրս ելան: Այս խու-ճապին մէջ խել մը մարդիկ վերադարձան, ումանք այնչափ ծանր կերպով որ հիւան-դանոց փոխադրուեցան: Պ. Նովիքօֆ ձեր-բակալուեցաւ:

Յետ յրազրոյցներու Միութիւնը եր-կուշաբթի օրը դեմաճաւ մը վարձելով Նե-վայի վրայ վեց ժամ պառկա կատարեց, եւ միեւնոյն ատեն միմիկ մը ունեցաւ Ոս-տիկանական միջամտութեան ազատ: Մի-թինիւր որոշեց, ի մէջ այլոց, երեսփոխ-նական ժողովի մը անմիջական դաւաճումը:

Միւրաթ օրը Բեկրապուրկի Լիւնդո-քըրուս արուարձանին մէջ հաւաքուեցան 15000 զործաւորներ, եւ կարմիր զօրակ-ներ կրելով եւ յեղափոխական երգեր երգե-րով յառաջացան դէպի Բազմարուստեան վարժարանը, որ զարդարուած էր յեղափո-խական զօրակներով եւ նշանակներով:

Հոն անոնց դէմ ելան խուժը մը բողոքներ եւ հեծեալ ոստիկաններ: Քո-զաքները սուրբութիւն յարձակեցան, եւ զործա-ւորները իրենք զիրենք պաշտպանեցին զաւազաններով: Կոխը զրկելէ ժամ մը տեւեց, եւ երբ ամբողջ վերջնականապէս ցրուեցաւ՝ զործաւորներէն 52 հոգի վիրա-ւորուած էին, 12ը ծանրապէս:

Ուկրայի ոստիկանութիւնը Ֆենիքս ձուլարանին մէջ ուժանակի աշխատանոց մը երեան բերաւ: Հոն գտնուողները զեն-քով զիմարութիւն մը ընելէ ետքը ձեր-բակալուեցան:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Ռուս» լրագիրը կը հաղորդէ թէ Կովկասի փոխարքան՝ որոշած է յատուկ յանձնաժողով մը հրաւիրել Հայերու Ե-կեղեցական Կալուածներու խնդրոյն հա-մար: Ֆանձնաժողովին պիտի մասնակցին Կովկասի քաղաքային վարչութիւնը, հա-սարակական հաստատութիւններու եւ հայ հոգեւորականութեան ներկայացուցիչները, որոնք Կովկասի կողմէն ինք պիտի ընտրէ եւ ինք ալ անձաւոր արժանաւոր Ֆանձ-նաժողովի աշխատութիւններուն:

Իրագրիւ կը յաւելու, «Իրաւատար յոյս կայ թէ այս խնդիրը կը լուծուի հա-յերուն զոհացում տալու կերպով:»

— Բարեկարգակ Տօքթ. Յովհաննէս Խան Սըրքեան, ԺԱ. զարէն մնացած նը-կարազարդ եւ մեծազգայն կառույտ խե-ցեղէն մը (Փայտան) ծախեր է Բրիտանական Թանգարանին, 5000 սթերլին:

— Պատրիարքարանէն գրուեւ է Պէ-րութի Գեղամական Որբանոցի վարչու-թեան որ Հայ շրջանաւարտահայերն իրենց ծննդավայրերը զրկելու զիւրութիւն արուի, ինչպէս եւ Հայ սանուհիներն ազատ ըլլան իրենց մայրենի Եկեղեցին յաճախելու: Պատրիարքարանն այս զեկույցն ըրեր է լսելով որ Որբանոցի վարչութիւնը Պահիթի եւ Ուղեղանդիւր զանազաններու տունը ծա-ռայութեան կը զրկէ: Հայ շրջանաւարտա-հայերը:

— Բարեկարգ ազգային մը փափաք յայտնած է կառուցանել Ուղ. Հիւանդա-նոցին համար նոր զեկարան մը, եւ խոս-տացած է Ս. Պատրիարքին միջոցաւ յանձ-նել պէտք եղած գումարը:

— Անգլիական զեկույցն ու Տիկինը

անցնալ շարժ օր Պատրիարքարանի դպրոց փոխարձ ալցելութիւն տուած են Ս. Պատրիարքին: Տեսակցութեան յետոյ ա-ռաջնորդուեւ են Մայր Եկեղեցի, եւ կարդ մը հնութիւններ աչքէ անցընելէ ետքը շնոր-հակալութեամբ մեկնեւ են:

— Ս. Փրիկի Հիւանդանոցին 1904 թուի տեղեկագրէն կ'իմացուի թէ տարւտան մէջ զարմանալ 2016 հիւանդներէն 874 հոգի բժշկուած են, 503 բարուեցած, 95 արձակուած առանց բարեփոխման եւ 219 մեռած, իսկ 276 հոգի կը մնան զարման-ուելու համար: Յիմարանոցին մէջ գտնուող 219 այրերէն ու 137 կիներէն 45 այր եւ 32 կին բուժուեւ ու բարուեւ են: Գրա-մական մուտքի համադրումարն է 1,472,115 զրուշ, որ ամբողջովին ծախսուած է: Իսկ տարեկան զրամագլուխ հաշուած է 4,686,594 զրուշ, որ կը բաղկանայ կա-ուածներէ, կարասիներէ, պարարտաւ զը-րամէ կային:

— Հապէտիտանի հոգեւոր հովիւ Տ. Մկրտիչ քահ. Զղարտեան Հարար հասնե-լէն օր մը վերջ, փոխարքայ Ռուս Մարտի-նին ներկայացրեւ է քանի մը հայերու ընկերակցութեամբ: Ընդունելութիւնը շատ սիրալիր եղած է: Հետեւեալ օրը փոխար-քային քահանան եւ թարգմանը փոխադարձ այցելութեան զրկուեւ են: Տ. Մկրտիչ քա-հանան Սազ հիւղարթի օր, փոխարքա-յի հրաւերով Եթովպական եկեղեցին զա-ցեր եւ աշակալման ամբողջ վրայ բողոքե-լ: Ուրախութիւն պատճառելով Եթովպացի-ներուն: Աւագ շարժ օր փոխարքայի պալատին առջեւ կատարուած արարողու-թեան միջոցին ալ Տ. Մկրտիչ քահանան կեցեր է փոխարքային աջ կողմը: Հանգե-սէն վերջ փոխարքան երկու զափնի իւ-րունակներ նուիրեւ է քահանային: Ճրա-զալոյցի հանդէսին կրկին հրաւիրուելով ներկայ գտնուեւ է, իր բոլի ունենալով տէրութիւններու հիւպատոսները: Թափորի միջոցին փոխարքան պատուի տեղը տուեւ է Տ. Մկրտիչ հօր:

Չապի առաւօտ Տէր Հայրը շնոր-հաւորական հեռագիր մը ուղղեւ է Մենե-լիք կայսեր, եւ քանի մը օր վերջ Հարա-ւին մեկնեւ է զինուորական հեռաւարտագր:

ՏԵՂԱԿԱՆ

Կառավարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Միլիայէ Էսքարոս որ Զէյթուն արուար-ձանը կը բնակի՝ անցեալ օր կառավարին կը սպասէր իր գործին երթալու համար: Կայարանը տուներու շինութեան համար քարերով բեռնուած սայլերու երկար շարք մը կար: Երբ խեղճ մարդը կայարանի մէկ մայթին միւսը անցնելու կը պատրաստուէր՝ այդ սայլերուն պատճառով չկրցաւ տեսնել կայարան հասնող կառաւարներ ու յան-կարծակիի եկած՝ անխնայ տակը ինկաւ: Մահը վայրկեանական եղաւ:

Միեւնոյն օրը ուրիշ մահացու ար-կած մը պատահեցաւ Մամարիայի գծին վրայ: Մէլիշէյէթ Է Մարտի կայարանը: Տեղացի մը, ճամբուն միւս կողմը անցնել փորձելով՝ շարժման վրայ եղող երկու կառաւարներու մէջտեղ մնաց եւ անխնե-րուն տակ ճգմուեցաւ:

— Ամսոյս 18էն սկսեալ, Սիւքուան-զրիայէն օսմանեան նաւահանգիստները ժանող նաւերը բժշկական այցելութեան, եւ ապանեման կ'ենթարկուին:

— Չէյրութի հասցեով ապահովագրեալ նաւակի մը մէջէն 800 եղիպոս. ոսկիի պանքաւաններ անհետացած են: Բիզմա-տարական վարչութիւնը բանիցս զգուշա-ցուցած է հասարակութիւնը նամակներու մէջ պանքաւան փոխադրելու գէմ:

— Անցած ուրաթ օրը Բորք Սայիտի մարտատան մէջ բռնուած է 90 ըլիօ հա-շիշ որ իրր հանքային ջուր պահուակող տանները տալձաններու խորը պահուած էին խնամքով: Հաշիշը Միւսթաֆէի Ալեկալ շողեւորին յանձնուած է Բիւրէն, եւ այս խաղը երկու ամսուան մէջ կրկնուած է հինգ անգամ: Ամսոյս 12էն ալ եղեա-պահ պաշտօնեաները Խամայիլի առջեւ բռնեցին 670 ըլիօ հաշիշ:

— Տեղական մամուլին մէջ զգոհու-թիւններ կը յայտնուին որ կառավարութիւ-նը չափազանց ածան գնով ծախած է Սպ պատիայի այն հոգերը որ թրամալի շի-նութեան պիտի ծառայէին Պոլսո փաշայ եւ Բնկերութեան կողմէ:

— Ջուրի Ընկերութեան անցեալ Մա-յիս ամսոյ հասոյթը եղած է 13,247 ոս-կի, միւշկեա անցեալ տարու միջոցին աւ-ստան հասոյթն էր 11,812 ոսկի:

ԻՐԱՅԱՂ

Հին ԵՊԻՊՏՈՒՐ.— Նշանաւոր ե-զիպտարան Բրոֆ. Մէյս անցած շարժու-թիւնտն արտասանած մէկ բանախօսութեա-նը մէջ ըսած է որ Մոսկուի Ժամանակա-շրջանին արեւելեան աշխարհը քաղաքա-կրթութեան մէջ այնչափ յառաջացած էր որչափ որ է հիմաւական Արեւմուտքը: Թէ-է Մամարայի քարատախտակներուն վրայ գտնուած սեպագծեւ արձանագրութեան կը յայտնուի որ Քրիստոսէ 1400 տարի ա-ռաջ Եզիպտոսի արտաքին զործոց նախա-բարութիւնը թղթակցութիւններ կը կատա-րէր: Լաւ կազմակերպուած թղթատարական երթեւեկութիւններ, կանոնաւոր ճամբաներ, ուսումնարաններ եւ գրատուններ կային, եւ յայտնի ազգացոյց կայ որ վեհապետները իրենց երկրին վաճառականութիւնը պաշտ-պանելու այնքան հոգածու էին, որքան որ է այսօր Մ. Զէյթունը:

ԵՊԻՊՏՈՒՐ ՄԷ: ՉՈՐԱՅԻՆԱՐԱՆԻ Ի Թուրքիա.— Եզիպտոսի մեծ միւթի շէյի Մուհամմադ Ալպաուի աները Մուհի էա-սին պէյ համառա որ երեք շարժ ատաջ Պէյրութ հասած էր՝ իր պաշտօնակներուն մէջ Ֆուտակար թուղթեր ունենալուն հա-մար արդեւի տակ կը մնայ կառավարչա-կան պալատը: Շատ մը ազգայնիկ անձներու միջաւանութիւնը մինչեւ հիմայ անօգուտ կը մնայ:

Ի ՆՊԱՍՏ Ս ԷԶՄԻԱՍՆԻ

Գ. ՅԱՅԵԼԻ ՀԱՆԴԵՆԱՆՈՒԹԵԱՆ
Տեղքը՝ Պետրոս կարապետեան 975, Երուանդ պէյ Ուղաթուն 400, Սիւքաք Գալիթեան 300, Խաշիկի Կիւմիւշեան 195, Տօքթ. Կիւմիւշ 100, Գարբիէ Տէր Սը-րապեան 100, Մ. պէյ Մարկոսոֆ 100, Յովհաննէս Տէրմիշեան 100, Մկրտիչ Սոսոյեան 97.50, Մաեփան Յովհաննէսեան 97.50, Տօքթ. Տէր Մարգարեան 70, Ներ-սէս վարդապետ 60, Գրիգոր Մուրաֆ-եան 60, Հեռեւեալը՝ 50ական զրշ, ողջ: Յովհաննէս Աղապետեան, Ռուրէն Զօպան-եան, Մինաս Յակոբեան, Տօքթ. Մալեկ-եան, Սարգիս Միրանեան, Սիմոն Խաչա-

տուրեան, Յարութիւն Մարտիկեան, Մար-
գիտ Տէստէրէնեան, Վահան Մալեղեան,
Գալուստ Մերկերեան, Բարսեղ Պարզեան,
Հեռակեանք՝ 40ական. Եղնատիտ Տէր Յա-
րութիւնեան, Եղնատիտ Սարափեան, Ե-
ղիշէ Բամպուրեան, Բիւզանդ Միքեղեան-
եան, Կարապետ Ա. Պալեան, Կարապետ
Թումանեան, Տօքթ. Յ. Գրիգորեան, Գեա-
րոս Յովսէփեան, Ըրտաշէն Չամբրեան.
եան 30, Գեորգ Միքեղեան 30, Բիւ-
զանդ Միքեղեան 30, Ռուբէն Միքեղեան
30, Հեռակեանք՝ 25ական. Յակոբ Մէր-
եան, Յարութիւն Միքեղեան, Տօքթ. Հայկ
Նալեան, Յարութիւն Թիւրքիւզեան, Փի-
լիպպոս Հապէշեան, Ղազար Միքեղեան,
Երուանդ Սիրունեան, Յարութիւն Իսպէն-
եան. Գումար, 3,845.00
Նախորդ ցուցակի գումարը, 12,386.25
16,231.25

ԳԱԼՅԱՆԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅ

Գահիրէի մէջ Տիկին Էլիզա Տ. Սը-
թինի միջոցաւ Կ. Պոլսոյ Գալֆեան Ու-
րանոցի Համար կատարուած հանդանակու-
թեան մասնակցած են,
Վահմ. Պօղոս բաշա Նուպար, 10
եղիպտ. ոսկի, Տ. Երուանդ պէյ Ա-
ղաթօն, անդ. ոսկի 5, Տէր և Տիկին

ԹԵՐԹՈՆ «ԷՄԻՍԻՆԵՐ»

ՃԱՇԱԿ

ԱՆՊԼ. ՊԵՐԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ

«ՃԵՆԵՎԵՐԱ»

Գրեց Samuel Rogers

(Միջակի վերածում)

Ա.—Եթէ երբէք գտնուեալ ըստ
դաբը, դադար առ Բեմիոյ դրան մօտ
զանուած ապարանքի մը առջև, ուր ժա-
մանակով կը բնակէր Օրսինի գերդաստա-
նէն մէկը:

Ենոր պատուական բարատեանները,
կրկնայարկ պատշգամբները, բազմաթիւ ա-
ւազանները, և արձաններն ու նստիչները
երկար առնէն սլաքի դրանք միտքդ, բայց
անկէ չը մեկնած՝ տունէն ներս մտիւր,—
մի՛ մօտար, կ'աղաչեմ—ու պահ մը նայէ
հոն զանուած պատկերի մը վրայ:

Բ.—Ասիկա պատկերն է ծագողհա-
սակ օրիորդի մը, որ այդ մեծանուն տոհ-
մին վերջին շառաւիղն էր: Ով որ, անգամ
մը աննէ այդ պատկերը՝ ալ աչքերը կը
յառէ ցը յաղորդ, ու կրկին կրկին հոն
կուգայ, որպէս զի կարենայ մտքին առջև
բերել անիկա երբ որ հեռուն գտնուի:

Գ.—Նստած է նէ, կարծես թէ խօ-
սելու համար գէպի առաջ հակած, շրք
թունքները կիսաբաց են, ու մատը վեր
բռնած է, որպէս թէ ըսելու «Չգոյ՛ջ եղէր»:
Ոսկեմանուկ բաճկոնը ծագիկներով առեղ
նազործուած է, գլխին մինչև օտքը կոծ-
կուած, ամեն մէկ ոսկի ճարմանդին վրայ
զմբուխի քարով մը, իսկ ճակատին վրայ,
մարմարէ աւելի ճերմակ, մարգարտէ թագ
մը գրուած է: Եւ այդ գէմքը, այնքան սի-
րուն, այնքան հրապուրիչ, ու անմեղ սրտի
մը յորդահոս զգացումներովը այնքան զը-
ւարթ գէմքը, զեռ կը տիրէ մտքին վրայ,
հոգեկոյ՛ղ մեղեդիի մը նման,— իմէն շատ
մը տարիներ անցան զացին:

Դ.— Եթէ պատկերը կախուած կը մը-
նայ առանձին, արկղի մը վերեւ,— հնա-
ւորց, խարխուղած ժառանգութիւն մը, որ իր

Մ. Ենորանիկեան 5, Հեռակեանք Տէր
Չափան անդ. ոսկի, Յովհաննէս Տէր-
վիշեան, Գեորգ Թօփալեան, Կարապետ
Քէշեան, Պետրոս Կարապետեան, Տիգրան
Էպէկեան, Գրիգորիս Պօղոսեան, Օննիկ Տի-
րատուր: Մկրտիչ Շալեան 2 գաղ. ոսկի:
Հեռակեանք՝ մէյմէկ անդ. ոսկի — Տիկին
Մամեմիկ Եւաղեան, Միմն Սարգիս-
եան, Եղան Մաղլումեան, Տիկին Լ. Ֆիլիկ
Մրթինֆ, Զարմայր Զատեան, Թովմաս
Բրուտեան, Տիկին Ալանի Սարգիսեան,
Տիկին Ոմե 65 դր., Տիկին Խաղարեհ Հա-
ւելեան 60 դր., Տիգր Սրմենակ Աս-
տուածատուրեան 60 դր., Տիկին Ոմե 30
դր., Օր. Մաննիկ Զատեան 20 դր.,
Տիգր Սրմենակ Համամեան 20 դր.:

ՀԵՐԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բեղրադուրի, 20 Յունիս.— Հա-
րի բուր սպաններ հաւաքուեցան ամ-
սոյս 15ին, վերջին դէպքերու հետե-
անքով առաջ եկած գրութեան վրայ
խորհրդակցելու: Զոր. Բեհպիւնուր
ներկայացու ժողովին և հրամայեց
սպաններուն որ ցրուին, ըսելով թէ
միմիկն կը ազդուէն էր: Այն առնէն
խումբ մը սպաններ իրեն մօտենալով
յայտարարեցին որ ամենին ալ Զա-

րնիկն է. արկղ մը, որ սակայն ճոխա-
պէս քանդակազարդուած է Տրենտացի
Ենորանի ձեռքովը, Քրիստոսի կեանքէն,
Ս. Գրեքի պատմութիւններով, արկղ մը, որ
վենետիկէն բերուած էր, և որուն մէջ կը
պահուէին իշնց հին նախնիքներէն մէ-
կուն զբաւական պատմութեանները: Ասիկա,
չմոռնալ ըսելու, Երեւոյ իրաւ է, կամ
թերեւս սուտ, բայց չմոռնաս պատկերը,
— և պիտի չմոռնաս, եթէ լսես ինչ որ
պատմուեցաւ ինծի հոն:

Ե.— Միամօր դաւակ մըն էր նէ. ար-
դայ հասակէն հրճուանքն ու փառքը հօր
մը, և անոր ամեն ինչը աշխարհիս վրայ:
Եւ հարս եղաւ տասնհինգ տարեկան, ու
ամուսնացաւ Ֆրանչեսքօ Տօրիայի հետ,
նոյնպէս մօրը մէկ հասակը, որ ներս խա-
ղակիցն էր ծնած օրէն, և առաջին սիրածը:

Զ.— Ընդ ինչպէս որ կը տեսնուի
հոն, իր հարսանեկան զգեստներովը, նէ
բոլորովին անուշութիւն էր, բոլորովին
զուարթութիւն, և իր մանկական կատակ-
ները ամեն լեզուի սիրտին նիւթը դար-
ձած էին: Բայց, հիմա՛ հասած էր օրն ու
ժամը, ու իր գեղահաս երիտասարդութեան
փթիթութիւն մէջ Ֆրանչեսքային տուաւ ձեռ-
քը, և ձեռքին մէջ՝ սիրտը:

Է.— Մեծ ուրախութիւն կը տիրէր,
բայց հարսանեկան խնջոյքին, երբ ամեն
մարդ սեղան նստաւ՝ հարսը մէջտեղ չը
կար, ու փնտրողներն ալ զինք չգտան:
Հայրը ըսաւ բարձրաձայն, «Մեր սէրը
փորձելու համար է ասիկա» — և իր բա-
ժակը լեցուց աւանդուն կենացը: Բայց իր
ձեռքերը կը զոգային և կոշակահաններուն
մէկէն միտին կ'անցնէր սարսուռը: Գեռ
այն պահուն իսկ ձենելու հեռացած էր
Ֆրանչեսքային քովէն, ծիծաղելով, ետ ետ
նայելով ու միեւնոյն առնէն վաղելով, և
իր փողոսիկէ ակոսներուն զրոյմը գեռ կը
կենար նշանածին մատին վրայ: Սակայն,
աւագ, ալ չէին կրցած զինք գտնել. ու
այն ժամէն ի վեր կարելի չեղաւ իրեն մա-
սին կարծիք մը յայտնել, միայն թէ՛ զի-

րին հաւատարիմ հարստակներն են,
բայց չեն կրնար շարունակել զինու-
սրական տախտակի պաշտօնը: Ինչ որ
զիրենք բարոյութիւն գոյն կը հանէ
ընկերութենէ, ուր իրենք կը նկա-
տուին իրեն սպանդարները: Զոր.
Բեհպիւնուրը խոստացաւ որ իրենց
պատեհութիւն մը պիտի տայ օրի-
նական կերպով հաւաքուելու:

Ուշիկնիկը, 20 Յունիս.— Պ.
Թարաշեան հասկցուց նախագահին
որ ծարանական լիազօրները կրնան
հաս զանուի Օրտոտի սկիզբը: Եթէ
ասիկա Ռուսիոյ յարմարի՝ զեռ պա-
նախորհարգը կրնայ կազմուիլ այն
առնէն:

Կոնս Գառնիի այցելութիւն մը
տուաւ Ճիւրմակ Տունը, և անկէ ետ-
քը յայտարարեց որ բանակցու-
թիւնները կը յաւաքանան:

Նախառար.— Ներքալ Ա. չորե-
նաւուն գանձագահը կուգէր նիւթա-
պաններուն բաշխել իր ձեռքը գանու-
ած ամբողջ գումարը, բայց նախապէս
և սպառնալից անգամները արգիլե-
ցին ըսելով որ այդ գումարը սպանե-
րուն տրուելու է, և վերջապէս իրենք
առին: Բայց Օրէպո նաւուն գանձա-
պահը մերժեց սպաններուն յանձնել
իր ձեռքի գումարը, և ծովը նետեց
150000 ոսկիէ աւելի գումար մը:

Ս. Բեղրադուրի, 20 Յունիս.—
Այն շնորհալի ընդունելութիւնը Գե-

տէին որ Ճիւնիւրան չկայ:

Ը.— Ֆրանչեսքայ, կեանքին տաղա-
կացած՝ վենետիկ անցաւ, անկէ ալ հե-
ռացաւ գնաց, ու կեանքը զոհեց թիւրքե-
րու դէմ պատերազմելու:

Օրսինի ապրեցաւ: Երկար առնէն կը
տեսնուէր ձերունի մը որ թափառական
կը շրջէր, որպէս թէ բան մը փնտրելով,
բան մը զոր չէր կրնար գտնել, և որուն
ինչ ըլլալը չէր գիտեր: Իր մեռնելէն ետ-
քը՝ տունը բաւական առնէն լուս ու ան-
բնակ մնաց, յետոյ անցաւ օտարականնե-
րու:

Թ.— Ամբողջ յիսուն տարի անցած
էր, ու ամեն բան մոռցուած, երբ օրին
մէկը վերնատան հին խնշրանքներուն մէջ
կատարուած փնտրողի մը պահուն՝
նշմարուեցաւ խարխուղած արկղը:

Ու ձենելու պէս զեռաւոր, ու
անոր պէս անխորհուրդ աղջիկ մը ըսաւ,
«Ինչո՞ւ համար անիկա չեն վերցնենք այդ
թաքստոցէն»: Աղջկան խօսքը կատարուե-
ցաւ անմիջապէս, բայց փոխադրուելու մի-
ջոցին տարազնեցաւ արկղը, փոքր փոքր
եղաւ ու վար թափեցաւ, և ահա տեսնուե-
ցաւ կմախք մը, և անոր վրայ՝ տեղ տեղ
մարգարիտներ ու զմրուխտներ, և ոսկի
ճարմանք մը որ ոսկեհոտ լաթի շերտ մը
կը կոծկէր:

Ժ.— Ուրիշ ամեն բան փճացած էր,
բացի հարսանեկան մատանիէ մը և փոք-
րիկ կնիքէ մը, մօրը հրիտակը, որուն վը-
րայ փորագրուած էր անուն մը, երկուքին
(մօրը և աղջկան) անունը, — «Ճիւնիւրա»:
Ուրիշնէ հէզ աղջկան գերեզմանը եղած էր
այն տեղը: Ով արկղին մէջ պահուած
էր նէ, գերեզմանիկէ կակը, ուրախութենէն
թրլուտաւով, — երբ զսպանակ մը, հոն գա-
րանակալ գրուած, մշտնջենապէս փակեց
զինք անոր մէջ:

Թարգմ. Օր ԶԵՆԱՐԹԱՆ

Ներքոսիս, Կիպրոս.

S. S. STEIN

ՆԵՐԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ս. ՇԹԵՅՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ն. Բ. ԽՏԻՎԻՆ

ԱՊՐԱՍ ԷՒ ԽԱՏՐԱ. ԷՉՊԵՐԻՆԷ

Իններու, Այրերու և Տղաներու

ՀԱՅՈՒՍՏՆԵՐ

Գինները Զափաւոր են:

ՆԵՐԶԻՆ ՆՈՐԱՅԵՆԻՈՒԹԻՒՆ

Ներքոսիսի վերամարտ (առանձօր)
ապրանքները բնակարան կը գրկուին:

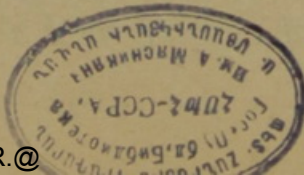
միմիկներու պատուիրակներուն, և
հաստատութիւններու բարենորոգման
մասին տուած հանգիստաւոր խոստու-
մը կը նկատուին դարձալքան սը
Մոսկովեան պատմութեան մէջ: Անոնք
չառ լաւ տպագրութիւն յառաջ բե-
րին:

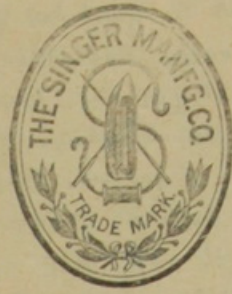
Իսնան, 20 Յունիս.— Տէյլի Թէ-
լեկրաֆ կ'իմանայ Թօքիոյն որ Ճա-
բոնցիք կը շարունակեն իրենց յաղ-
թական յառաջխաղացութիւնը: Ռու-
սիքը երկու թիւերու վրայ ալ բոլոր-
ովին քշուած են: Հռուսով լաւ լու-
րերու կը սպասուի:

ՍԱԿԱՐԱՆ

Ներքի իրկուած ժամը 1 րո փաշտած

Էկրիքըլէսիա Պանք Ա. Ո.	13 5[8
Եւելուէլ »	26 1[4
» » Նոր »	26 1[2
Բառա տի Սթոնթօ »	177
Պանք տ'Աթէն »	120
Տէլեթ Լայթ Ա. Ո. 12 11[16	
Հելուան »	28
Էօ Թիւրք »	Ֆրնք. 134
Թամէլ »	Ա. Ո. 7 13[16
Անքրանդիա Զրի Բնկ. »	15 5[8
Գահիրէ » »	Ֆր. 1115
Թամթա » »	Ա. Ո. 28
Տարիէ Սանիյէ »	28 3[8
Բրէտի ֆօնտիէ աքսիօն »	Ֆր. 815
» » օպիկապիօն հին »	314
» » » Նոր »	271
Ինիւրըն Ինվեստմենթ »	
Հնա Էյնէսի Լիմ. Ա. Ո.	1.3[8
Ինիւրըն Լայէյլ »	0.7[8
Էնդրորայց Հնա տիլէլըմէնդ »	11.4
Ինիւր. Լիւնա Էնա Ճէնըրէ Դրեպ »	0.7[8
Ինիւր. Դրեպ Հնա Ինվեստմենթ »	13[16
Պեհերա »	Ե. Ո. 44 1[2
Հէլեթ Լէնա »	2 1[4
Ուրտան »	6 3[8
Ինիւրըն Մարքէթ »	0.22.3
Էլնիկովիչ Հօթել »	9 1[16
Բրաուն Պրիււրէր Ալեքս. Ֆր. »	205
» » Գահիրէ »	117
Բօթըն միլդ »	Ա. Ո. 0.5.
Ելթ Հնա Սօտա »	33
Զիմէնթօ »	68
Սրինիկ »	
Անիւր— Ամերիկըն Նալ »	5 3[8
Մէնդալ »	4 3[4
» Տիֆլուս »	Ե. Գ. 80
Թրամէլէյ Անքր. Բրիլ. »	152
» » Տիֆլուս »	348
ԲԱՄՊԱՆ	
Լիվրու. Յունիս 20	
Օրուան յաճառումը, հակ. »	7000
Որիւ Էլիպպական »	200
Յունիս Օրուան »	
Հոկտ. Նոյեմ. »	
պատարասը »	
ԵՆԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՄՊԱՆ	
Խաթիկ. Պարս. Ալեքսանդրիա, Յունիս 21	
Նոյ. 1905ի »	Բիւս 13 7[32
Յուն. » »	13 1[4
Մարտ » »	13 3[8
Յունիս » »	13 15[16
Օգոս. » »	14 7[16

Սահղնագործի ճրի գաւեր և մեքենաներու ճրի ներդրութիւն գնդակներու տան մէջ։ Պճար, ման գիր, բովանդակ։ Սինկլըր կարի մեքենաներ, բլաշարհի բաւարդներն են։ (29)

UOLUPL

Ըստ 1901 թ. համաճանգարանի ձեռք բերված տվյալներով՝ Մարմինների միջև գտնվող օդի զանգվածը զգալիորեն ավելի է քան զանգվածը մարմինների:

Ընդհանուր ներկայացուցիչ
Եղիաշտուի համար,

Վկայեալ աղքատեկբու ձրի դար-
Էս նու՛մ ամէն օր միկնոյն ժամերուն:

Boston, Mass. U. S. A.

Lausanne (Suisse)

Դահլիճէ, Էջ-Մարտապի փողոց,
Խամախիլիլէ:

Հիսանդ կ'ընդունի ամեն օր ժա-
մը 9-12 կես օրէ առաջ, և 3-6 կես
օրէ վերջը, իր բնակարանը Մէհմետ
Ալի փաղօց, Ամերիկեան գրադատա-
սանդըն վրան:

Մենք ամբողջ աշխարհում և փոքր
ձով պիտի տեսնե՞ք որ այս ճաշա-
րանը, համեմդ և մտքուր կոպիտ
ենթավիճակում և կանոնադրա-
թիվներով կը մրցի առաջնակարգ ճա-
շարաններու հետ։ Ընտանիքներու հա-
մար կը յատկացուի մասնաւոր սենեակ
Գլխերը ձեր ենթադրածէն ա-
ռելի չափաւոր պիտի գտնե՞ք։ (3)

ԼՂ ՆԻԻ-ԵՈՐԲ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ զտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է, Աւելի մանրամասնութեանց համար զիմեզ «Լուսաբեր» ի խմբագրատունը:

Յաճախորդներ կը նդանի ամէն օր, առտուն ժամը 9էն—իրիկուն 6ր: